282. številka. Ljubljana, v torek 9. decembra 1902. XXXV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ustanovni shod „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“.

Obrtna organizacija je v naši deželi precej razvita. Dosedaj imamo vseh obrtnih zadrug 40. Ker pa ni med temi zadrugami nikake enotne zveze ter so vsled tega tudi vspehi bili dosedaj neznatni, sestali so se dne 8. decembra lani načelniki nekaterih obrtnih zadrug ter sklenili, ustanoviti »Deželno obrtno zvezo«. V ta namen se je sestavil pripravljalni odbor, ki si je izvolil za predsednika načelnika ljubljanske zadruge brivcev in lasarjev g. Engelberta Franchettija. In temu odboru, ki je imel osem sej med letom, se je zahvaliti, da se je mogel ob obletnici, t. j. včeraj vršiti ustanovni shod kot prvi občni zbor »Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug«. Shod se je vršil v »Mestnem domu«, pričenši ob 9. dopoldne. Zvečer poprej so se že sestali v steklenem salonu pri »Zvezdi« delegatje raznih obrtnih zadrug ter se razgovarjali o vseh točkah dnevnega reda. Prišel je tudi obrtni inštruktor trgovinskega ministrstva.

Dne 8. t. m. ob določenem času je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, gosp. Franchetti zborovanje, pozdravil prav lepo število delegatov in obrtnikov, posebno še predsednika trgovske in obrtne zbornice, g. Lenarčiča, imenovanega zastopnika ministrstva, zastopnika idrijske zadruge ter predlagal, odposlati vladarju udanostno brzojavko. Z navdušenjem sprejeto. Prvi govori zadružni inštruktor o namenih ustanavljajoče se obrtne zveze. Njeni nameni so namreč organizacija obrtnega stanu, ki so že pri kaki zadrugi ter pridobivanje za združenje one obrtnike, ki še niso v nobeni zadrugi; izobraževanje vajencev, njih strokovne izdelke razstavljati na obrtnih razstavah; obrtne nadaljevalne šole; tečaji za mojstre; strokovni tečaji sploh; tečaji za knjigovodstvo; nadaljno izobraževanje pomočnikov; ustanovitev surovinskih društev, mojstrske bolniške blagajne, javna zalaganja; zavarovalnice za slučaj starosti in onemoglosti itd. Govornik obljubi posredovanje pri vladi za državno podporo novi zvezi. Predsednik trgovske in obrtne zbornice gosp. Lenarčič je istotako toplo pozdravil novo zvezo, izjavil, da je naloga trgovske in obrtne zbornice slediti vsem obrtnim pojavom ter obljubil, da bo zbornica vse storila, da pospeši delovanje zveze obrtnih zadrug.

Tajnik pripravljalnega odbora, gosp Fran Jeločnik je prečital nato zapisnik pripravljalnega odbora. Iz zapisnika je posneti, da je dosedaj pristopilo novo snujoči se zvezi izmed 40 obrtnih zadrug na celem Kranjskem osem, in sicer: 1. zadruga krojačev, klobučarjev in rokovičarjev s 115 člani; 2. zadruga mesarjev 70 članov; 3. zadruga brivcev 25 članov; 4. zadruga kovinskih obrtnikov 66 članov; 5. zadruga pekov 35 članov; 6. zadruga gostilničarjev in kavarnarjev 320 članov; 7. zadruga rokodelcev in dopuščenih obrtnikov 88 članov in 8. zadruga rokodelcev v Idriji 156 članov, skupaj tedaj 885, ki imajo 43 zastopnikov. — V zvezni odbor se izvoli z vzklicem naslednjih 12 udov gg.: Kramar Josip, Dachs Ivan in Bergant Štefan, vsi trije gostilničarske zadruge; nadalje: Sirk Ivan (mesarska zadruga); Didič Fran za Idrijo, Skrbec Fran za Lož, Schlegel Edvard in Kregar Ivan (kovinska zadruga), Jeločnik Fran in Rojina Josip (krojaška zadruga), Schrey Ivan (pekovska zadruga) in Engelbert Franchetti (brivska zadruga). Namestniki pa so gg.: Krvarić, Tončič, Lavrič, Jenko, Novak in Šturm. Računskim preglednikom se izvolijo gg.: Leden, Lenček, Al. Pogačnik, namestnikom pa Pock Fran.

K predlogu glede enakomernega zadružnega uradovanja, namreč glede enotnega knjigovodstva in statistike se je oglasil ministrski odposlanec, ki je priporočal, naj se v tem oziru še par mesecev potrpi, ker se tozadevne knjige in tiskovine že pripravljajo v ministrstvu. Najživahnejša debata se je razvila pri predlogu glede izdajanja obrtnega časopisa kot zveznega glasila. Začasni predsednik Franchetti utemeljuje posebno dokazilno in stvarno potrebo lastnega glasila, povdarjajoč povsem prav, da bi brez glasila snujoča se zaveza bila mrtvorojeno dete. Zato predlaga, naj ustanovni shod sklene potrebo takega glasila ter poveri nov odbor, da ukrene vse potrebno. — Delegat Didič Fr. iz Idrije je proti temu, da bi bil vsak član zaveze obvezan, naročiti si tudi list. Franchetti pojasni, da bi dobivali člani list brezplačno, le letni prispevek bi bil nekoliko višji, na pr. 1 K. Delegat Dachs predlaga, naj bi se končno sklepanje o tem predmetu za danes še opustilo, ker morajo posamezni odposlanci zadrug v tej zadevi še vprašati doma. Delegat Kregar se pridruži Dachsovemu predlogu, češ, naj občni zbor o tem definitivno sklepa. Obenem predlaga dvakratno mesečno izdavanje. Na glasovanje pride Dachsov predlog, ki se tudi sprejme. Pri točki glede višine letnih prispevkov predlaga začasni predsednik Franchetti, naj se določi 1 K za slučaj, da se bo izdajal lastni list. Ker so se tudi tukaj nekateri delegatje izgovarjali, da nimajo tozadevnih pooblastil svojih zadrug, je poučil zborovalce magistratni svetnik g. Šešek kot zastopnik mestne občine, da so delegatje že eo ipso pooblaščeni o potrebnem sklepati in dovoljevati. Obveljal je pri glasovanju deducirani predlog predsednikov za 30 vin. letnega prispevka za osebo. Nekateri odposlanci zadrug so obljubili, da so pripravljeni pavšalno prispevati na leto tudi 40 K. K tej točki se je oglasil poučljivo tudi g. dr. Murnik kot tajnik trgovske in obrtne zbornice.

Za prihodnji občni zbor se določi zopet Ljubljana, a nadaljni občni zbori se bodo vršili premenjevalno tam, kjer bo največ zavezinih članov.

Pri točki o ustanovitvi obligatorične mojstrske bolniške blagajne se razvneme zopet daljša debata. Vladni odposlanec dr. Roller pojasni razmerje prostovoljnih in obveznih bolniških blagajn ter raztolmači najvažnejše paragrafe iz tozadevnih pravil. Na predlog Kregarja so celotno čitanje opusti ter se prepusti upravnemu odboru, da potrebno ukrene. Sklene se: 1. ustanoviti bolniško blagajno; 2. odbor naj priskrbi, da se pravila prevedejo na slovensko ter se potem čitajo pri drugem občnem zboru, ki se vrši kmalu po novem letu. Sprejeto. Podpore se določijo, kakor so običajne pri takih blagajnah, t. j. zdravniška pomoč v slučaju bolezni, a pri boleznih, ki trajajo nad tri dni, tudi denarna podpora.

Predlog glede prireditev potovalnih zborovanj s strokovnim predavanjem in o pomenu obrtnih zadrug je govoril jako temeljito g. Šturm. Predlagal je med drugim, naj se stremi za tem, da se ustanovi v trgovinskem ministrstvu obrtni oddelek. Za poučne obrtne shode je treba instruktorja, ki zna naš materni jezik. Sprejeto. Začasni predsednik prečita pismo župana Hribarja, ki je bil službeno zadržan, se zborovanja udeležiti, a želi novi zvezi najboljše ter jo zagotavlja svoje naklonjenosti. Za to in za prepustitev dvorane se izreče županu najsrčnejša zahvala.

Nato je zaključil začasni predsednik to velepomembno zborovanje.

Po zborovanju se je vršilo konštituiranje novega odbora ter so bili izvoljeni gg.: predsednikom Franchetti, podpredsednikom Kregar, blagajnikom Schlegel, zapisnikarjem Fr. Jeločnik.

Popoldne ob 1. se je začel v gostilni pri »Zvezdi« (Krisch) prav dobro obiskovani banket. Vrsto napitnic je otvoril predsednik Franchetti z izraženo nado, da bodo tudi one zadruge, ki še do danes niso pristopile uvidele, blagoslov novega združenja ter bodo pristopile. Obrtni inštruktor dr. Roller je napil vladarju kot

LISTEK.

Škandal.

Madjarski napisal Arnold Vértesi.

Še nikdar ni bilo toliko nejevolje v Čantavaru, kakor tedaj, ko se je izvedelo, da se je Anton Kis, profesor mestne dekliške šole, oženil s kasirico iz kavarne »Hungarije«, plavolasko Hermino.

Nečuveno! Taka budalost! Pri šestinštiridesetih letih, ko je že davno treba, da je pri zdravi pameti! Pa tedaj, da bi bil vzel vsaj sebi primerno, kako pristojno vdovo ali kako starejše dekle. Našlo bi se jih iz dobrih hiš. Nego tako osebo! To je vendar mnogo.

Vse mesto se je zgražalo. V kazini, na ulici, doma, povsod se je govorilo samo o tem groznem dogodku. Žene so se požurile na obisk k svojim prijateljicam, da dajo duška svojim nazorom o tem škandaloznem zakonu.

Lahkomišljenejši moški so se smejali. No, lepe stvari bodo izvedeli. Resnejši so kimali z glavo. To se ne more kar tako pustiti. Jasna morala zahteva osvete.

Stari mestni načelnik, kateri je ravno v Karlovih Varih zdravil svoj želodec, ki ga je pokvaril na mnogih banketih, požuril se je brzo domov. Nekaj se je moralo učiniti v tej kočljivi stvari.

Roditelji so godrnjali. Kako morejo poverjati svoje hčere takemu človeku? Tega se ne more trpeti, da ta človek ostane še nadalje na mestni šoli. Izgled, prosim vas, slab izgled je nevarnejši od vsega. Profesorski zbor mora biti brez napake.

Kolegi so uprizorili najbesnejšo gonjo proti Antonu Kisu. Prosim, čast celega profesorskega zbora . . . Kasirica iz kavarne . . . Kakšno senco meče to na njihove žene . . . To je grdobija, kar je storil ta Tone Kis . . . In še tako podlo, da nikdo ni prej vedel.

— Ni bilo treba tega učiniti, dopovedoval je tudi mestni načelnik zbeganemu Kisu, katerega je ta obči upor popolnoma zastrašil.

— Ali prosimo vas, — izgovarjal se je revež — to vendar ni greh, ake vzamem za ženo ono, katero ljubim?

Skrbni načelnik mu odvrne zlovoljno:

— Ali, dragi prijatelj, mi vendar nismo otroci pri dvajsetih letih! In potem, vse ima svoje meje. Ako človek tudi znori, ali prosim vas, ženitev . . . Tako daleč se spozabiti . . . Oprostite, ali ne morem vam reči druzega . . . Zelo mi je žal, dragi prijatelj, toda nimam druzih besedij.

Profesor Anton Kis je bil blag in miren človek, ali sedaj mu je že presedalo. Naj mu ne čitajo lekcij, on ne išče pri nikomur sveta, temveč stori, kar mu ugaja. In misli, da je ženitev njegova stvar.

Mestni načelnik si umije roke:

— Prosim, meni je vse jedno, ali glavni odbor . . . Ste me razumeli? Ako pride ta stvar pred glavni odbor . . . Prosim vas, mesto vzdržava mestno dekliško šolo, glavni odbor ima tu besedo . . . Ne bo dobro . . .

Tudi ravnatelj je govoril slično:

— Kompromitoval si sebe in nas in ves profesorski zbor. Najbolje bi bilo, ko bi prostovoljno odšel. Tukaj ni za te obstanka.

— Ali zakaj? — čudil se je Anton Kis.

— To bi moral že sam vedeti, da v našem položaju . . . z jedno besedo javna morala . . . mogoče prej v drugem mestu, kjer ne poznajo tvoje žene . . .

Anton Kis vskipi. Njegovo ženo lahko poznajo. Ona je bila pošteno dekle. Nikdo ne more o njej nič slabega reči.

— Dobro, dobro, pomirjeval ga je ravnatelj; tega tudi nikdo ne reče. Ali vendar je bila v kavarni. Konjiški častniki prinašali so ji celo cvetlice.

— Pa potem?

Ravnatelj se v čudu razjezi na Antona Kisa. Potem? Pa kaj naj mu potem pove? Nekateri ljudje so tako trdovratni. In najhujše, kadar kdo na starost znori.

Niti nadzornik ga ni razumel. Tudi on je neoženjen, ali take gluposti ne bi mogel napraviti. Blagorodni gospod ne reče, da včasih malo koketovanja . . . ali tudi to do svoje meje . . . samo nikdar se ne sme dati povoda škandalu.

Blagorodni gospod je bil kot zastopnik visoke vlade tudi pozvan, da čuje nad javno moralo v šolah. In njegovo blagorodje vidi in čuje godrnjanje po celem mestu. Proti temu ni druzega leka, nego odstraniti krivca škandala.

Naposled so s težkimi mukami pripravili Kisa, da je prosil za umirovljenje. Kakor je bil ogorčen, poslušal je. Dobro, ne mara nič, zapustiti hoče to spletkarsko gnezdo, oditi hoče drugam.

Tudi ženica ni nič marala. Zares, v drugem mestu bode bolje, kjer jih ne poznajo. Istina, ne bi bilo malo radovoljstvo sprehajati se tako po glavni ulici čantavarski in kazati se, naj vidijo, da se je vendar omožila. Kavarničarka bi kar počila, ko bi jo ugledala, a konjiški častniki bi spoštljivo trčili skupaj z nogami, ko bi jo srečali, baš tako pristojno, kakor pred kako drugo gospo. (Konec prih.)

vrhovnemu zaščitniku obrti. Povzdiga ob enem zasluge Frachettija za novo zavezo. Obč. svet. in načelnik mes. zadr. g. Kozak obžaluje neslogo v obrtni organizaciji ter želi, da bi se iz zaveze izključila politika. Odbornik Šturm govori o pomenu današnjega dne, povdarja, da se zunaj organizacije prepušča vsakemu svobodno prepričanje. Svoj govor nadaljuje nemško, zahvaljujoč se obrtnemu instruktorju za naklonjenost. Nadalje omenja, da gre prva zasluga za končno ustanovitev zelo delavnemu pripravljalnemu odboru, posebno pa še predsedniku Franchettiju in vladi, ki je poslala svojega pooblaščenca. Govorili so še: Franchetti, ki se zahvaljuje posameznim odbornikom, Malovič iz Novega mesta, ki želi ustanovitev lista, Tončič iz Idrije, Kregar, ki reagira, da ni ljudskih zastopnikov na shodu in povdarjaje, da se bo zvezi boriti posebno proti birokraciji. Napije zunanjim delegatom. Potem so še govorili: Šturm, ki napije županu Hribarju in navzočemu občinskemu svetniku Kozaku, Franchetti, ki istotako proslavlja župana ter predlaga, da se pošlje deputacija k obč. svetu s prošnjo, da se prepusti zavezi soba v kateri mestnih hiš, kakor je to priporočal zadružni inštruktor. Občinski svetnik Kozak povdarja, kako ima občina vedno pred očmi blagor obrtnega stanu ter navaja vestno delovanje naprednega občinskega sveta pod vodstvom izbornega župana g. Hribarja. Malič iz Novega mesta izjavlja, da je obrtništvo tudi v Novem mestu napredno in svobodno, a se hoče posvetiti le gospodarski politiki. Franchetti napiva prvoboriteljem ljubljanske obrtne organizacije Kuncu, Kregarju in Šturmu, ki so želi dosedaj le nehvaležnost. Govorili so še Šturm, Kunc Škrbec in drugi.

V Ljubljani, 9. decembra.

Zoper ureditev jezikovnih razmer na Štajerskem.

V nedeljo se je vršil v Gradcu zaupni shod nemške ljudske stranke, h kateremu je prišlo 7 državnih in 19 deželnih poslancev, nadalje 35 županov mest in trgov, mnogo načelnikov okrajnih zastopov itd. Glavni namen shodu so bili spravni načrti nemško-čeških poslancev. Poročal je o tej točki dr. Kokoschinegg. Shod je sprejel resolucijo: »Zaupniki nemške ljudske stranke jemljejo naznanje predloge nemško-čeških poslancev ter izjavijo z največjim povdarkom, da se ti načrti, ki so prilagodeni le češkim razmeram, ne smejo nikoli in nikdar veljati tudi za štajerske, povsem drugačne odnošaje.«

Trgovinske pogodbe v ogrskem državnem zboru.

V sobotni seji ogrskega državnega zbora je vprašal posl. Fr. Kossuth v imenu neodvisne stranke ministrskega predsednika, kaj se bo zgodilo, ako bo Nemčija res odpovedala trgovinsko pogodbo. Govornik je izvajal, da se bo v Nemčiji vsled nasilja državnozborske večine kmalu dognal novi carinski tarif ter bo nato odpovedala trgovinske pogodbe, in sicer najprej Avstro-Ogrski. Nemčija bo popolnoma oborožena, dočim bo Avstro-Ogrska brez brambnih sredstev. Naš carinski tarif pač ne bo do novega leta rešen, in če bi se to tudi zgodilo na Ogrskem, ne more se zgoditi v Avstriji vsled vladajočih parlamentarnih razmer. Nemški carinski tarif si prizadeva, naložiti na ogrske produkte visoko carino, posebno na žito. To neodvisni stranki kot najbolj patrijotični ne more biti vse eno, ker se je ogrski izvoz v Nemčijo od leta 1897 do 1900 zvišal za 140 milijonov kron. Govornik pozivlja vlado, naj stvar vladarju tako pojasni, da ne more biti v interesu krone, da ogrska država, ki se obnaša bolj lojalno kot avstrijska, obuboža. — Ministrski predsednik Szell je takoj odgovoril, češ, da ni smeti razmerja med Ogrsko in Avstrijo vezati z onim nemškega carinskega tarifa. Preobrat, ki se je završil v nemškem državnem zboru, ni bil povsem nepričakovan za odločilne kroge. Seveda je nastopil hitreje in v drugačni obliki, kakor se je pričakovalo. Vendar se da slutiti, kako stališče namerava zavzeti nemška država. Prizadevali si bomo, da ne bomo nepripravljeni. Pred vsem si bo ogrska vlada prizadevala, da reši pravočasno avtonomni carinski tarif ter razjasni položaj. Do odpovedi trgovinskih pogodb je še 25 dni in za obravnave še celo leto.

Nemški cesar proti socialnim demokratom.

Še ostrejše kakor v Essenu ob smrti Kruppa je govoril nemški cesar dne 5. t. m. v Breslavi deputaciji delavcev. V svojem govoru je rekel med drugim: »Naša Nemčija je edina država, kjer je zakonodajstvo zelo razvito v blagor delavskih slojev. Vsled tolike skrbi Vaših vladarjev za Vas imam pravico, izpregovoriti Vam tudi resen opomin. Leta in leta ste se pustili po socialističnih agitatorjih zdržavati v napačnem mnenju, da bi nič ne veljali in ničesar ne dosegli v zboljšanje svojega položaja, ako ne pripadete tej stranki. To je velika laž, težka zmota. Ne da bi Vas objektivno zastopali, skušajo agitatorji Vas naščuvati zoper Vaše delodajalce, druge stanove, prestol in altar, ter so Vas obenem najbrezobzirneje izkoriščali, terorizirali in sužnjili, da si ojačijo svojo moč. S takimi ljudmi ne morete in ne smete kot spoštovani možje imeti ničesar opraviti, niti se pustiti od njih voditi. Pošljite rajši v ljudske zastope priproste in skromne može iz svoje srede, naravnost iz delavnice, da uživajo le Vaše zaupanje. S takimi zastopniki delavskih slojev, kolikor koli jih bo, bomo radi skupno delovali v blagor ljudstva in dežele. Na ta način bo za Vas dobro skrbljeno, posebno, ker bodo ti zastopniki stali na stališču zvestobe do kralja in spoštovanja do zakonov po geslu: Bojte se Boga, ljubite svoje brate, spoštujte kralja!«

Najnovejše politične vesti.

Novo nemško stranko snujejo štajerski Nemci. Stranka bi se naj imenovala »srednja nemška stranka« ter bi postavila na prvo mesto v svojem programu gospodarsko politiko. — Ogrski ministri so prišli včeraj na Dunaj. Ministrskega predsednika Szella je sprejel cesar v daljši avdijenci ter je potem konferiral z dr. Körberjem in grofom Goluchowskim. Tudi ministra Fejervaryja je sprejel cesar. — Politični položaj na Ogrskem je zelo resen. Ako neodvisna stranka ne opusti obstrukcije, nima vlada drugih sredstev, kakor da razpusti drž. zbor. — Nova srbska vlada je izdala svoj program, v katerem povdarja prijateljske odnošaje napram Rusiji in Avstro-Ogrski. Tudi napoveduje revizijo ustave ter ureditev državnih financ. — Načrt novega tiskovnega zakona pride v sredo ali četrtek v razpravo ter se bo brez prvega čitanja izročil tiskovnemu odseku. — Hvaležnost nemškega cesarja. Cesar Viljem je poklonil grofu Goluchowskemu svojo sliko v bogatem okvirju v zahvalo, da se je obnovila trozveza. — 20 novih članov gosposke zbornice bo imenovanih v tekočem mesecu. — Nemško-angleški razpor z Venecuelo. Nemčija in Anglija sta poslali venecuelski vladi dne 7. t. m. svoj ultimatum. — 70letnica pesnika Bjönstjerne Björnsona se je praznovala včeraj po celi Švediji. — 25letnico bitke pri Plevni dne 11. t. m. je zapovedal ruski car praznovati pri ruski armadi in mornarici. — Politikujoči Vatikan. Papež je izdal okrožnico vsem italijanskim nadškofom, v kateri jih pozivlja na agitacijo zoper načrt za ločitev zakona. — Rumunski proračun za leto 1903 izkazuje prebitka 6,617.000 frankov. — Brezplačno zagovorništvo. Italijanski pravosodni minister je izdelal načrt, naj se ustanovi pri vsakem sodišču brezplačno zagovorništvo za revne. — Zoper guvernerja na Martiniqueu se je izrekel francoski senat najostreje, češ, da je zakrivil pri znani katastrofi, da je poginilo 2000 ljudi.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Strašen človek je bil tudi dominikanski inkvizitor Konrad iz Maribora. Začel je svoje delovanje s tem, de je leta 1212 dal v Strassburgu sežgati 80 krivovercev. Raztegnil je svoje delovanje čez vso Nemčijo in povsod klal in požigal ljudi. »Annales Wormatienses« pravijo o njem: »V l. 1214 je začel brat Konrad iz Maribora pridigovati in dal sežgati po vsi Nemčiji, katere krivoverce je hotel, ne da bi bil kdo ugovarjal. In tako je pridigoval celih 10 let«. Posebno ponosen je bil ta Konrad menda na to, da je mogel v Goslarju sežgati nekega prošta.

Papež je bil s Konradom jako zadovoljen in ga je večkrat pohvalil. Ko je Konrad v letih od 1229—1231 v Alzaciji in v sosednih pokrajinah dal izredno mnogo »krivovercev« sežgati, mu je papež 11. oktobra 1231. pisal pismo, v katerem pravi, da je Konradu Bog dal priliko svojo pobožno voljo posvedočiti z dejanji, ki mu dopadejo in da se papež veseli njegovih slavnih činov pri iztrebljenju krivovercev.

To pismo je tudi dragocena priča, kakega groznega mišljenja je bil papež. Kristusov namestnik se je veselil sežiganja in se drznil reči, da je sežiganje ljudi Bogu dopadljivo!

Kako je bilo divjanje inkvizitorja Konrada in njegovih sotrudnikov, o tem so ohranjena dragocena sporočila očividcev. Naj nekatera teh sporočil navedemo:

»Z božjim privoljenjem nas je leta 1231. zadela tužna usoda in huda nadloga. Nastopil je neki frater Konrad Dorso iz reda propovednikov (stalni spremljevalec inkvizitorja Konrada iz Maribora) in pripeljal seboj lajika z imenom Ivan, ki je bil jednook, pohabljen in ničvreden. Začela sta najprej ob gorenji Reni nastopati proti krivovercem nižjega stanu, trdeč, da jima je dano, spoznati krivoverce. Ker so se nekateri branili, zapustiti svojo sekto, sta jih začela sežigati. Dala sta v mestih in v vaseh zapreti, kogar sta hotela in izročila stotine ljudi sodnikom, ne da bi imela kakih dokazov, z besedami: to so krivoverci, midva odtegneva od njih svoje roke. Tako so bili sodniki prisiljeni, jih sežgati.

Obsodila sta mnogo ljudi, ki so v smrtni uri iz vsega srca glasno klicali na pomoč našega Gospoda Jezusa Kristusa, Mater božjo in vse svetnike, celo še, ko so bili sredi grmade. Velika je bila beda. Toda ta neusmiljena sodnika sta spoznala, da ne zamoreta preobladati brez pomoči velikašev. Zato sta se obrnila do kralja Henrika in do drugih velikašev in jih pridobila, rekši jim: Midva sežgeva mnogo bogatih krivovercev; njih imetje dobite vi. V mestih naj dobi škof polovico tega imetja, drugo polovico pa kralj ali drugi oblastnik. Tega so se razveselili velikaši, pomagali inkvizitorjem in jih klicali v svoja mesta in vasi. Na ta način je bilo ugonobljenih mnogo nedolžnih samo zaradi njih premoženja, ki so ga potem dobili gospodje (škof in velikaši). Ljudstvo to vide, je polno strahu in usmiljenja vpraševalo: Zakaj delate tako? Oni (inkvizitorji) pa so dali strašni odgovor: Sto nedolžnih sežgemo, če je le jeden sam krivec med njimi. In dežela se je tresla pred njimi in tudi mogočniki so bili tu brez moči«. (Annal. Wormatenses Bochmer, Fontes II, 175).

»V tistih dnevih je bilo v Nemčiji mnogo krivovercev. Več kakor tisoč moških in žensk so dali Konrad, Dorso in drugi žive sežgati. (Anonymus Saxo, Meneken, III. 125)

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. decembra.

— **Osebna vest.** V ministrstvu notranjih del službujoči okrajni glavar, gosp. Markvart baron Schönberger, je dobil naslov in značaj deželnovladnega svetnika.

— **Plantan je govoril:** »Slovenec« si je zopet nekaj novega izmislil, trdeč, da je Plantan v svojem zadnjem govoru imenoval češko politiko otročjo. Kaj je resničnega na tem, razvidijo naši čitatelji iz govora samega, kojega smo priobčili, in sicer doslovno po stenografičnem zapisniku državnega zbora. »Slovenec« trdi, da smo priobčili falsifikat. Ker ima omenjeni zapisnik v rokah, mu bode to falsifikacijo lahko dokazati. Pozivljamo ga k temu! Da se našemu pozivu ne bode odzvál, vemo, ker se sedanji odgovorni urednik »Slovenca« noče odpovedati veliki časti, da je največji sovražnik resnice, kar jih sedi v dunajskem parlamentu! »Slovenčevce« pa tare opravičena jeza, ker je ravno Plantan z odločnim svojim nastopom izbudil iz spanja katoliške slovenske državne poslance — ter jih je že pri vprašanju nujnosti opozoril na velike nevarnosti, koje prete našim krošnjarjem. In sedaj so se zbudili, in kakor levi so, ki hočejo vse raztrgati. No, bodemo videli, koliko dosežejo ti levi iz »lepega« kluba! Da jih Plantan ni vzdramil, bi še danes spali! In to jih jezi! Da pa si jezo potolažijo — lažejo! Po stari svoji navadi; ta navada pa je posebno Nacetu Žitniku železna srajca, ki je v svojem življenju nikdar slekel ne bode!

— **Katoliško-narodno gospodarstvo.** »Božji mlini meljejo počasi, a sigurno«. Tako govore kaj radi naši klerikalci in sedaj imajo priliko se prepričati o resničnosti tega svojega pregovora. Božji mlini meljejo počasi katoliško gospodarsko organizacijo, a zmleli jo bodo sigurno. Zdaj se je zopet podrl jeden teh stebrov katoličanstva v kranjski deželi. Zvestega prijatelja dr. Brejca, Janeza Podjeda, predsednika katoliške posojilnice v Cerkljah, je zagrabila roka pravice. Ta človek je uganjal v cerkljanski posojilnici čudne reči — kradel in goljufal je, kar se je dalo, kakor se pač godi po različnih klerikalnih zadrugah. Tako je n. pr. neki posestnik vzel posojila 1000 K, vknjiženih pa ima 1855 K, za kateri kapital tirja sedaj kaplan Kos obresti. Neki drugi posestnik je vzel 800 K posojila, vknjižili pa so mu 1600 K. Tacih slučajev je še več. Vsled tega je državno pravdništvo dalo zapreti katoliško-narodnega prvaka Janeza Podjeda. V nedeljo popoldne sta dva orožnika pripeljala Janeza Podjeda vklenjenega v Ljubljano in ga oddala deželni sodniji, kjer je sedaj zaprt.

— **Gosp. Ante Stembergar v Trstu,** ki ga je »Slovenec« zadnji čas z veliko strastjo in sovražnostjo napadal zaradi unijatskega gibanja, izdaja list »Svetilnik«. V »Edinosti« se je g. Stembergar proti »Slovenčevim« očitanjem branil kratko s tem, da on ni delal propagande za unijatstvo. V »Svetilniku« pa je šel še malo dalje. Tam piše: »Prošli teden se je vzdignil po slovenskih in hrvatskih listih vihar zaradi staroslovenskega bogoslužja. Kako je prišlo do tega in kakovi so bili vzroki, nam ni znano. Na vsaki način pa bi svetovali onim slovenskim krogom, ki imajo še kaj ljubezni do katoliške cerkve in slovenske narodnosti, naj ne drezajo neprevidno v ricmanjske in rojanske razmere. V kolikor smo obveščeni, imajo vso stvar v rokah višji cerkveni krogi, in mi smo prepričani, da bo zmagala pravična slovenska stvar. Zato prosimo tudi one poštene in zavedne slovenske može iz Ricmanj in Rojana, naj se ne pustijo begati od nesrečne pisave nekih listov, ampak naj zaupajo sv. Stolici in katoliškim škofom. Rimski papeži so vedno odločno branili slovensko bogoslužje in sedanji papež Leo XIII. posebno ljubi in časti sv. Cirila in Metodija. Ricmanjski in rojanski možje, zaupajte sv. Očetu! Le pri njem je ona trda, nezlomljiva skala sv. Petra, le pri njem najdete varno zavetje za vse cerkvene in narodne pravice!« — Kaj ni to preznačilno? Ante Stembergar je pač cel mož, samo Bog varuj slovenski narod, da bi imel kaj več tacih mož!

— **Škofja Loka in novi župnik.** Piše se nam iz Škofje Loke: Šinkovec je dal več tisoč kron za škofove zavode. Tega denarja si seveda ni prislužil, ampak ga je po različnih potih podedoval. Seveda roka roko umiva. Škof je torej moral dati Loko hočeš nočeš Šinkovcu, dasiravno je bilo mnogo starejših, zaslužnih prosilcev za to mesto. Če pa škof »Narodu« očita toliko pregreh, ali ne spominja to njegovo in Šinkovčevo djanje na Simona in njegovo pregreho? Ali ne vesta oba za ta greh? S takim postopanjem ne bo škof pač nič pridobil, da nam usiljuje duhovnike, katerih ne maramo in ne bomo marali! — Šinkovca poznamo še iz časov, ko smo ga podili po noči črez most v Staro Loko! Škofu pa tudi povemo, da nam je že dvakrat pokazal, kako nam nasprotuje, da torej tudi mi pri prihodnjih volitvah pokažemo njemu svoje mnenje! Še bolj se bodemo nadalje oklenili »Naroda« in njegovih pristašev!

— **Dva izreka župnika Žmavca.** Ko je bil Jurij Žmavc, župnik na Remšniku, ki je v marnberški konzumski aferi zapleten, zaslišan kot obdolženec, pola-

stila se ga je jeza in kes in izjavil je: »Vse je kradlo, kar je bilo pri konzumu«. In ko so dali Klobučarja pod ključ, je vzkliknil: »Zdaj pa naj še tistega hudiča, kaplana Somreka, zaprejo, ki nam je konsum ustanovil.« Te dve izjavi skesanega in potrtega srca naj bodo vsem katoliškim organizatorjem v svarilo. Kes pride vedno, a navadno prepozno. Zatorej: Principiis obsta . . .

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Prihodnja predstava bo v petek, dne 12. t. m. Igrata se: »Hanica« in »Jeftejeva hči«. V nedeljo sta dve predstavi.

— **Slovensko gledališčá.** Preteklo soboto se je ponovila velezanimiva francoska igra »Zaza». Bila je obiskana še jedenkrat boljše mimo premijere, dosegel se je višji učinek kakor v idealnem, tako v gmotnem oziru. Dufresnovo zgovorno hčerko Toto igrala je zopet z isto sigurnostjo, kakor prvikrat, mala gospodična Lierova, kateri so priredile nekatere odlične dame iz občinstva prav mično, starosti in okusu mladoletne umetnice prikladno ovacijo. Koncem tretjega čina po pretresajočem razgovoru z Zazo, katera odneha spričo otrokovih izvajanj od svojega srda in osvete, izročili so mali Lierovi lepo okrašeno punico in arangement, v katerem se je neki skrivala lepa obleka za malo umetnico. Razumno zvikša pomen te zares pikantne otroške vloge psihološko zasuknen vrhunec v igri, nam reč na Totino vlogo pošilja solnčne žarke Zazino obupno razmišljevanje, zaključeno po plemeniti resignaciji. No, spričo tega bi se bila prav lahko pokazala zraven igralca otroka gdč. Rückova, katera je ostala ponižno v ozadju baš pri tej priliki, ker se je pokazala njena umetniška sila in zmožnost na višku. O vsem drugem nanašamo se na prvo poročilo. — Včerajšni praznik priredili sta se dve predstavi, obedve skoraj razprodani. Preverili smo se, da imamo dosti občinstva, da se ž njim računi lahko pri narodnih poljudnih igrah kakor pri finejših igrokazih in operah. Manj naobraženemu od stotku občinstva ugaja izvestno najboljše priprosta narodna igra s skromnim razvitkom, natvezena na enostavne odnošaje brez velikih strastij, n. pr. kakršno »Gospod Jakob«, kateri je menda ugajal izborno. Veseli nas pa še močnejše, da je prodrl Smetanov Dalibor tako zmagovito. Pred leti ni se mogel pri nas popeti na zasluženo stopinjo vrednosti. Vzrok nasprotnemu sedanjemu položaju je pač ta, da se je občinstvo nekako vzgojilo za vžitek in primerno oceno prekrasnega skladbenega umotvora Dalibora po večkratnih vprizoritvah Wagnerjevih težje umljivih skladb Tannhäuserja in Lohengrina. Nedostatke prve predstave izbrisal je docela ženski zbor, kateri je, kakor povedano, zadnjič provzročil malo zmešnjavo v prvem činu; možki zbor pel pa je naravnost presenetljivo krepko in veličastno. Uspehi vrlih naših solistov so pa itak znani iz zadnjega poročila. Tupatam so se pač pojavile v orkestru mimogredoč hibe, katerim pa je prizanesti zbog razsežnosti umotvorove, katero zahteva baš od orkestra nepretrgane pazljivosti in utrudljivega napora. V tem oziru izrekamo pa ipak vso hvalo gosp. kapelniku Benišku.

— **Dobrodelen koncert.** Tolikokrat izpričana požrtvovalnost našega prebivalstva v prid človekoljubnim napravam bo imela zopet priliko, da se izkaže ob dobrodelni prireditvi. V nedeljo, dne 14. t. m. ob $^1/_2$5. uri popoldne se namreč, kakor se nam poroča, v veliki dvorani tukajšnjega filharmoničnega društva po iniciativi in pod pokroviteljstvom visokorodne gospe baronice Heinove, rojene grofice Apraxinove, kot namestnica najvišje pokroviteljice ljubljanski Elizabetni otroški bolnici priredi dobrodelen koncert na korist temu zavodu. Pri koncertu bodo iz prijaznosti sodelovale priznane umetniške moči, kakor: grofica Emilija Pizzamano, učiteljica petja na Dunaju, baronica Marja Concha-Codelli, rojena baronica Codelli, izborna umetnica na goslih, in gospod Rihard Pahlen, virtuoz na klavirju, z Dunaja. — Zglasila za sedeže se od danes dalje sprejemajo v prodajalnici gospe Roze Tillove, kjer se bodo tudi dobivale vstopnice. Cena sedežem: od 1. do 3. vrste 5 K, od 4. do 7. vrste 4 K, v ostalih vrstah 2 K; na galeriji 1. vrsta 5 K, 2 vrsta 4 K; stojišča 1 K. — Spored tega koncerta priobčimo v eni prihodnjih številk.

— **Večer Konopnicke.** »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani je pokazalo s svojo prireditvijo v proslavo 25letnega literarnega delovanja prve poljske pesnikinje in pisateljice Marye Konopnicke dne 7. t. m., da se popolno zaveda svoje kulturne naloge med slovenskim ženstvom. Prireditev je bila res nad vse srečna, a kar je pri takih prireditvah največ vredno: občinstvo iz vseh slojev se je tudi jako častno odzvalo ter tako pokazalo svojo veliko naklonjenost društvu. »Društvena godba« je rešila svojo nalogo izborno ter žela opetovano pohvalo. Prolog, poetično-dovršeno sestavljen je prednašala izrazito gospa Govekarjeva. Solopetje gdč. Mire Devove in opernega tenorista g. A. Hájka ni moglo biti drugačno kot izborno, saj sta to osebnosti, čigar dovršenemu petju se je že opetovano divila cela Ljubljana. Tudi deklamacija gdč. M. Drenikove »Solnca ni dočakal« je bila kaj krasna. Mesto napovedanega čveterospeva iz opere »V vodnjaku« sta zaradi nepričakovanih ovir nastopili le v dvospevu gospa Ferjančičeva in gdč. Devova. In občinstvo ní moglo obžalovati, saj je bil ta dvospev nekaj tako čarobno lepega, da bi človek ljubki pevki poslušal celo noč, posebno ker je tudi arija bila popolnoma v našem narodnem duhu, čeravno poljska. G. Ivan Završan je nastopil to pot samozavestno, saj se mu ni tudi treba najizbranejšega poslušalstva strašiti, kajti on je pravcati mojster-solist. Ravno tako dovršeno je bilo petje čveterospeva gg. Zupančič, Rus, Stritar in Grčar. Naš slavec gdč. Devova nas je pozneje še enkrat vzradostila s svojim solo petjem. Vse točke je spremljala gdč. Josipina Kajzlova, kakor zmore to le prava virtuozinja na glasovirju. Nič manj hvale niso želi nastopi trgovskega pevskega društva »Merkur«. Najboljše izpričevalo za res izborno prireditev je bilo to, da so posetniki ostali skupaj pozno po polnoči.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je gospod E. Perdan trgovec v Ljubljani, včeraj vročil 400 kron povodom kupčije z družbinimi vžigalicami. Od leta 1897. do vštetega leta 1901 je družba od vžigalic prejela 6800 K, tekoče leto pa 1800 K; torej skupaj že 8600 kron. Lepa vsota je to, a bila bi mnogo večja, če bi Slovenci rabili le te vžigalice. Zato iskreno prosimo: Slovenke in Slovenci! Rabite, zahtevajte, priporočajte vselej in povsod le to blago, ki se prodaja v korist vseslovenski šolski družbi.

— **„Glasbena Matica“.** Redne skušnje pevskega zbora se pričnó v sredo, dne 10. t. m., in sicer ima ženski zbor skušnjo od $^1/_2$6. do $^1/_2$7. zvečer, moški zbor pa od 8. do 9. zvečer.

— **Umrl** je v Novem mestu v starosti 95 let gosp. Anton Hočevar.

— **Hvalevreden čin krške občinske hranilnice.** Krška občinska hranilnica je pričela razposojevati proti navadnim obrestim denar vsem onim vinogradnikom, ki svojega vinskega pridelka ne morejo takoj prodati, da se jim na ta način vsaj za nekaj časa pomore iz denarnih stisk. Dotičnik mora vrniti posojeno mu vsoto, kadar vino proda, vsakakor pa ob določenem roku. Tako bodo vinogradniki laže čakali s prodajo, dokler kupčija ne postane boljša. Posojilo dobivajo tudi vinogradniki iz drugih krajev. — To je sicer dobro, toda vstanovitev okrajne vinarske zadruge bi bila še bolj na mestu.

— **V Krškem je umrla** ter bila včeraj pokopana gospa Marija Premrou, soproga c. kr. notarja v Kobaridu in hčerka g. dr. Mencingerja. Umrla je še v cvetoči mladosti in kdor jo je poznal, moral jo je spoštovati in čislati radi njenega milobnega in rahlega srca. Prav zlata ljubezen vezala jo je z očetom, in kakor poznamo vzornega rodoljuba, bo komaj prenesel udarec, kojega mu je prizadela smrt jedine hčerke, ki je morala tako zgodaj vsahniti. Blagemu možu in celi prečastiti njegovi obitelji naše najodkritosrčnejše sočutje!

— **Umrl** je v Karlovcu trgovec gosp. Florijan Brilli, oče gosp. magistra farm. Brillija v Ljubljani.

— **Izpred sodišča.** Pri tukajšnjem c. kr. deželnem sodišču so se v soboto dne 6. decembra t. l. vršile sledeče kazenske razprave: 1. Zoper Ignacija Capudra, delavca iz Drtije in Marijo Triller, služkinjo iz Škofje Loke, proti obema zaradi hudodelstva tatvine; Capuder je bil obsojen na 7 mesecev težke ječe, Marija Triller pa na 6 tednov ječe. 2. Zoper natakarja Janeza Jerača iz Studenca, ker je poneveril gospodinji 136 K 19 v. in prevaril trgovca Franka v Hrušici za perilo in 4 par hlač; obsojen je bil na 6 mesecev ječe. 3. Zoper Gasperja Plahuta, postopača iz Klanca, zaradi hudodelstva javne sile, ker se je orožniku, ki ga je zaradi tatvine 2 konjskih ujzd v Domžalah prijel, s silo uprl in ga zmerjal, navzočega župana pa v desno roko vgriznil. Plahuta je bil že večkrat kaznovan in vsled tega obsojen na 18 mesecev težke ječe s pristavkom, da se po prestani kazni odda v posilno delavnico. 4. Zoper Janeza Bonača, delavca iz Dola, ki je bil zaradi hudodelstva oskrumbe obsojen na 2 meseca težke ječe, poostrene s postom vsakih 14 dnij.

— **Drobne novice.** Danes ponoči so v Krojaških ulicah in na Francovem nabrežju razgrajali trije pijani ponočnjaki. Toda le tako dolgo, da se je prikazal na obzorju polumesec, ki je imel tako moč, da jih je vzel seboj. Ti ponočnjaki so bili mesečni. — Vrtnarskemu pomočniku Adolfu Ungerju na Bleiweisovi cesti št. 1, je bila predvčerajšnjim zvečer iz sobe ukradena srebrna ura, ki ima v krovu vrezano številko 811.236. — Napadla sta v soboto ponoči na Poljanski cesti dva fanta slikarskega pomočnika Ludovika Perko, dobil jih je par gorkih po obrazu. — Z velikim nožem oborožen je hodil v soboto ponoči mesarski pomočnik Franc Novljan. Hotel je dva mesarska pomočnika napasti, pa sta mu ušla. — Fijakar Franc L. je zabavljal v Mosarjevem hlevu na Stranski poti, da ni nobenega reda v hlevu, kar je hlapca Iv. Kocmurja tako razjezilo, da mu je jedno pripeljal po obrazu in ga vrgel iz hleva. — »Kdo bo mene aretiral, ali bo policaj mene aretiral?« je upil v nedeljo ponoči neki desetnik 17. pešpolka po Ambroževem trgu in po Poljanski cesti. Sekundirala sta mu dva civilista. — Srajco ukradla je delavcu Luki Kancu na Karlovski cesti št. 17 neka dekla, ki je v hiši služila. — Mehur z denarjem je pustil neki mesar na stranišču neke hiše na Poljanski cesti. Ko ga je pogrešil in ga šel iskat, ga ni več dobil.

— **Trpinčenje živali.** Hlapec Andrej Lampelj na Sv. Petra cesti, je gnal v nedeljo tri vole po Radeckega cesti. Vsled poledice na cesti je jeden vol padel in ker ni mogel takoj vstati, ga je Lampelj začel neusmiljeno pretepavati. Ljudje so poklicali policaja, ki je pijanega hlapca aretiral, ker mu ni hotel imena povedati in se je le priduševal.

— **Z lestve padla** je v nedeljo popoludne Marjeta Riharjeva, dekla v Velikih čolnarskih ulicah štev. 13. Šla je po lestvi v podstrešje po krmo in se je lestev izpoddrknila, da je padla ona ž njo vred na stopnice pred hišo in se na čelo tako udarila, da je v nezavesti obležala.

— **Tepen korporal.** V nedeljo ponoči je bil v Komenskega ulicah neki korporal 27. pešpolka od dveh brambovcev oklofutan. Dobil je dve taki zaušnici, da je padel na tla in so ga potem morali s fijakarjem prepeljati v vojašnico.

— **Prst odsekal** si je 7. t. m. umobolni hlapec Ivan Medvešek iz Šent Ruperta pri Mokronogu. Pripeljali so ga v bolnico.

— **Izgubljene reči.** Hlapec Janez Bonač, cesta na Rudolfovo železnico št. 8, je izgubil v soboto na poti od Pogačarjevega trga do doma bankovec za 20 K. — Jezdni hlapec Josip Smerke v Šelenburgovih ulicah št. 4, je na poti od Podrožnika do Švicarije in od tod po Lattermanovem drevoredu do doma izgubil srebrno uro in srebrno verižico.

— **Priloga.** Današnjemu listu (ljubljanskim p. n. naročnikom) je priložen 1. sešitek 1. zvezka zgodovinskega romana »Pan Volodijevski« (Mali vitez), spisal poljski pisatelj H. Sienkiewicz, založila knjigarna Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

---

* **Najnovejše novice.** Kongres avstrijstrijskih železničarjev, ki se je vršil včeraj na Dunaju, je med drugimi zadevami tudi sklenil, odločno nastopiti proti krščansko-socialnim in nacionalnim železniškim zvezam. — Za macedonske ubežnike je daroval bolgarski knez Ferdinand 10.000 fr., njegova mati pa 5000 frankov. — Mednarodno razstavo historičnih noš in modernih oblačil je otvorila včeraj velika kneginja Olga v Peterburgu. — Milijonski defravdant pri zavarovalnici »L'esperance«, ravnatelj Mailuchet, je bil aretovan v Londonu. — Afera Humbert je prišla v razgovor v francozki zbornici. Ker je poslanec Binder obdolžil pravosodnega ministra, da je pospešil nalašč beg sleparke, pride najbrže do dvoboja med ministrom in poslancem. — V dvoboju je ustrelil v Subotici zasebnik Stieder odvetnika dr. Ernuszta. Odvetnik se je dvobojeval, ker je Stieder obdolžil njegovega klienta grofa Festeticsa nepoštene manipulacije. — Ženski uradni zdravnik. Gdč. Roza Einhorn je imenovana za uradnega zdravnika s sedežem v Travniku. — Za ogrske obrtne namene pošlje mesto Reka tri meščane v Južno Afriko. Ministrstvo je dovolilo v ta namen 20 000 kron. — Dva milijona za svoje uradnike je daroval bivši ravnatelj prekmorske transportne družbe, Becker v New Yorku. Na vsakega uradnika pride 7000 dolarjev. — Med poroko zgorela. V Tohatu na Ogrskem se je poročal grškokatoliški duhovnik Vlad z gdč. Bratean. Pri tem se je sveča zvrnila ter užgala pajčolan nevesti. Nevesta je vsled opeklin umrla, pa tudi ženin je močno opečen.

* **Proces Schalk-Wolf** se je zaključil v soboto pozno zvečer. Porotniki so potrdili vsa vprašanja za obsodbo ter zanikali vsa vprašanja glede doprinešenega dokaza. Vsled tega je bil obsojen Wüst na 1000 K globe. Schalk pa na 800 K. Tretjino stroškov mora prevzeti Wolf, ker je izločil del obtožnice. Oba obtoženca sta se pred zaključkom obravnave skrivaj odpeljala, ker bi bila sicer izročena insultom Wolfovih pristašev. Cela afera se je vršila pod vtisom skrajnega terorizma z ulice.

Društva.

— **Zanimivo božičnico** priredi zopet to leto pevsko društvo »Ljubljana« dne 24. t. m. v areni »Narodnega doma«. Začetek ob polu 9. uri zvečer. Vstop prost. Opozarjamo vse prijatelje društva in veleč. rodbine, katere želé prigodom razvetljave božičnega drevesa obdarovati svojce, da blagovolije doposlati darila v zavitkih, zaznamovanih z imeni obdarovancev, istega dne od polu 4 do 8 ure zvečer v areno, kjer jih bode pooblaščenec odbora sprejemal.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. decembra. V nedeljo so imeli v Pragi nemški poslanci iz Češke posvetovanje o nemških ponudbah glede jezikovega vprašanja na Češkem, v ponedeljek pa se je zbral izvrševalni odbor mladočeške stranke, da sklepa o teh ponudbah. Poročal je načelnik mladočeškega kluba dr. Pacak. Izvrševalni odbor je po dve uri trajajoči razpravi pritrdil nazoru parlamentarne komisije državnozborskega kluba, da večina nemških predlogov ni sprejemljiva. Sklenilo se je dalje, sestaviti kot odgovor poseben memorandum, ki se predloži izvrševalnemu odboru in, če ga ta odobri, izroči vladi in drugim strankam. Načrte za tak memorandum so predložili dr. Herold, dr. Kramař, dr. Žaček in dr. Gregr; odbor je sklenil, da je te načrte porabiti pri sestavi novega memoranduma. Zajedno je odbor protestiral, da hočejo Nemci predpisovati, kolikšen obseg sme imeti češki notranji uradni jezik v čeških okrajih.

Dunaj 9. decembra. Slovanski deželni poslanci iz Šlezije so obelodanili izjavo, v kateri pozdravljajo akcijo za spravo med Nemci in Čehi na Češkem ter protestujejo proti sklepu nemških poslancev iz Moravske in iz Šlezije, da se ista načela ne smejo uveljaviti za druge kronovine, zahtevajo polno uveljavljenje jezikovne ravnopravnosti v Šleziji.

Dunaj 9. decembra. V Welsu je imel dr. Ebenhoch govor, v katerem je slavil Nemce iz Češke in vlado, ki so vse storili, da zadovolje Čehe ter zastopal nazor, da so Čehi sedaj dolžni ustaviti obstrukcijo.

Dunaj 9. decembra. Iz Griesa pri Bolcanu se poroča, da je tam umrl najstarejši avstrijski oficir major grof Kuenige. Dosegel je starost 99 let.

London 9. decembra, Angleška in Nemčija sta poslali veneculanski vladi ultimatum. Če se vlada ne ukloni, bodo angleške in nemške ladje zaprle veneculanske pristane in bombardirale neka mesta.

Borzna poročila.

Ljubljanska

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Uradni kurzi dunajske borze dne 9. decembra 1902.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4·2% majeva renta	101 10	101 30
4 2% srebrna renta	101 05	101·26
4% avstr. kronska renta	100 45	100 65
4% „ zlata „	120 65	120 85
4% ogrska kronska „	97 80	98·—
4% „ zlata „	120·25	120·45
4% posojilo dežele Kranjske	97·75	—·—
4½% posojilo mesta Spljeta	99 75	100·75
4½% „ „ Zadra	100·—	101·—
4½% bosn.-herc. žel. posoj. 1902	99·50	100·50
4% češka dež. banka k. o.	98·75	99·75
4% „ „ „ ž. o.	98·80	99 50
4½% zast, pisma gal. d. hip. b.	100·15	100 60
4½% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	105·85	106 85
4½% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101·50
4½% „ „ ogr. centr. dež. hr.	100·50	101 25
4½% „ „ „ hip. banke	100·60	101 60
4½% obl. ogr. lokal. želez. d. dr.	99·50	100·50
4½% „ češke ind. banke	99·—	100·—
4% prior. Trst-Poreč lok. želez.	98·—	99·—
4% „ dolenjskih železnic	99 50	100·50
3% „ južne želez. kup. 1/1 1/7	289 50	291·50
4½% avstr. pos. za želez. p. o.	99 50	100·50
Srečke.		
Srečke od leta 1854	182·—	186·—
„ „ „ 1860 1/5	183·—	185·—
„ „ „ 1864	248·—	252·—
„ tizske	156 75	158·75
„ zemljske kred. I. emisije	264·—	266 50
„ „ „ II. „	263·—	265·—
„ ogrske hipotečne banke	253 50	255·50
„ srbske à frs. 100·—	86·—	88·—
„ turške	111·50	112·50
Basilika srečke	18 85	19 85
Kreditne „	434·—	438·50
Inomoške „	87·—	89·—
Krakovske „	76·—	78·—
Ljubljanske „	75·—	78·50
Avstr. rud. križa „	55·—	56·—
Ogr. „ „ „	26·50	27 50
Rudolfove „	70·—	74·—
Salcburške „	77·—	80·—
Dunajske kom. „	428·—	433·—
Delnice.		
Južne železnice	62 50	63 50
Državne železnice	679·—	680·—
Avstro-ogrske bančne delnice	1550·—	1556·—
Avstr. kreditne banke	667·—	668·—
Ogrske „ „	699·—	700·—
Živnostenske „	254·—	254 50
Premogokop v Mostu (Brüx)	704·—	708·—
Alpinske montan	359·—	360·—
Praške želez. ind. dr.	1425·—	1435·—
Rima-Murányi	462·—	463·—
Trboveljske prem. družbe	385·—	388·—
Avstr. orožne tovr. družbe	293 50	295·50
Češke sladkorne družbe	150·—	155·—
Valute.		
C. kr. cekin	11 30	11·36
20 franki	19 08	19·10
20 marke	23 42	23·50
Sovereigns	23 92	24·—
Marke	117 10	117 30
Laški bankovci	95·10	95 30
Rublji	2·53	2·54

Žitne cene v Budimpešti.

dné 9. decembra 1902.

Termin.				
Pšenica za april	za 50 kg	K	7 73
Rž „ april	„ 50 „	„	6 72
Koruza „ maj	„ 50 „	„	5·79
Oves „ april	„ 50 „	„	6·31

Efektiv.

Nekoliko vinarjev višje.

40.000 kron znaša glavni dobitek loterije „Dunajskega umetniško-obrtnega društva". Opozarjamo svoje cenjene čitatelje, da se bo srečkanje vršilo nepreklicno dne 15. januarja 1903.

Mateorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
6.	9. zvečer	736 5	— 6·2	sr. jvzhod	oblačno	0·0 mm.
7.	7. zjutraj	737 5	— 6 9	sl. jvzhod	oblačno	
	2. popol.	738 3	— 5·0	sr. jvzhod	oblačno	
„	9. zvečer	738 3	— 6·3	sr. jvzhod	oblačno	0·0 mm.
8.	7. zjutraj	736 9	— 7 3	sl. vzsvzh.	oblačno	
„	2. popol.	736 0	— 3·1	sl. svzhod	jasno	
„	9. zvečer	736·7	— 6 9	sl. jvzhod	jasno	0·0 mm.
9.	7. zjutraj	737·1	— 6·6	sl. svzhod	oblačno	
„	2. popol.	737·9	— 4·4	sl. sever	oblačno	

Srednja temperatura sobote, nedelje in ponedeljka —5·5°, —6·1° in —5·8°, normale: —0·4°, 0·6° in 0·7°.

Zahvala in priporočilo.

Spoštovani gospod

G. Piccoli

lekar „pri angelju"

v Ljubljani.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraševanju svojih znancev in druzih po Vašem **živinskem prašku**, prišel sem do prepričanja, da je Vaš živinski prah izborno zdravilo, katero bi se ne smelo pogrešati v nobenem hlevu.

Podgora pri Gorici, dné 13. junija 1902.

(2910-3) b **And. Kocjančič.**

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, izučen v trgovini mešanega blaga, želi stopiti v službo do 15. tega meseca.

Ponudbe pod: **„S. L., poste restante Žalec".** (2982–5)

Išče se kurjač

za parni stroj, imeti mora tudi skušnjo strojevodje ter se tudi razumeti na elektrovodne zadeve.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda«. (3006—2)

Poskusite

J. Klauer-jev „Triglav"

naravnirastlinski likér!

Ogreva in oživlja želodec in telo. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-245)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

Gostilničarji in zasebniki

ki si žele kupiti **pristna**

istrska vina

naj se obrnejo na **Pavla Sponza,** posestnika **v Rovinju.** (2880—6)

Teran . . . . po 26—32 K za hektl.
Muškatelec, beli . » 32—40 » » »

Pošta in železniška postaja **Rovinj.**

!! Redka prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Mično pozlačena, 36 ur natanko idoča ankerura s sekundnim kazalcem, s 3letno garancijo, 1 eleg. double verižica za gospode, en pristen srebrni prstan, fino pozlačen s tirkis kamnom za gospode ali dame; 1 par pristno srebrnih uhanov, oba c. kr. puncirana; 1 ff nastavek za smodke z jantarjem; 1 ff žepni nožek; 1 prekrasni portmoné; 1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov 3% zlata; 1 prelepo žepno toaletno zrcalce z etuiem; 1 lepo žepno pisalno orodje; 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 držalo za pisma, za vsakogar primerno; 36 komadov japansko-kitajskih čudežnih orakelskih vedeževalcev, ki vzbujajo veliko veselost in poleg tega še 300 raznih predmetov, ki so za hišo potrebni. Vse skup z uro, ki je sama vredna tega denarja, stane **1 gld. 80 kr.** Odpošilja po poštnem povzetju ali če se denar prej pošlje. (2992—2

„Versandthaus"

Ch. Jungwirth

Krakov F/5.

Riziko je izključen. Za neugajajoče se vrne denar.

Mlad

trgovski pomočnik

izurjen v manufakturni stroki, sprejme se **takoj** pri tvrdki **J. Keber** v Ljubljani.

Istotam sprejme se tudi (3026—1)

učenec

kateri bi imel veselje do trgovine.

Izjava.

Podpisana naznanjam vsem gg. hišnim posestnikom, da moj bivši poslovodja **Ivan Kernc** ni več pooblaščen za mene še kak denar jemati ali delo prevzemati.

Z odličnim spoštovanjem

(3003—2) **Elizabeta Poschvar.**

Ces. kr. avstrijske **državne železnice.**

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje ob 1. uri 5 m popoludne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. **Prihod v Ljubljano juž. kol.** Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr Išl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoludne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno Celovec, Št. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri **44 m** popoludni osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, črez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 35 m popoludne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 6. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10 uri 35 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoludne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Stanovanje

z jedno sobo se odda v novi Pogačnikovi hiši tik justične palače.

Več istotam. (3017—2)

Učenca

z dobrimi šolskimi spričevali, slovenskega in nemškega jezika zmožnega vsprejme trgovina **J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji.** (2993—2)

Stalne službe

išče vpokojen orožniški postajevodja v starosti 35 let, samskega stanu, vešč slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi.

Vprašanja pod šifro **„J. S. poste restante v Postojni".** (2978—3)

Izgubila se je

na potu iz Spodnjega Rožnika v Švicarijo

srebrna ura z verižico.

Odda naj se jezdnemu slugi gosp. **Schleimer-ja.** (3027)

Učenec

se s 1. januvarjem 1903 vsprejme v špecerijsko trgovino.

Več se poizve pri tvrdki **J. Perdan v Ljubljani.** (3015—2)

Sprejme se mlad

trgovski pomočnik

dobro vešč v železni stroki. Omenjeni mora biti tudi znan v meševitem blagu.

Ponudbe sprejema tvrdka: **R. & E. Rooss, Kranj.** (3023—1)

Obleka, koci stari, komisni čevlji s podplati

na debelo, tudi na 6 mesecev, se po jako nizki ceni dobivajo pri (2877—9)

L. Pressburger & Sohn

Dunaj, XX./1, tovarna Waltzen.

2786 **Veliko denarja!** (13)

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod **„Reell 118"** na **Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart,** Schickstr. 6.

(3024) Opravilna številka firm. 169/2. firm. p. t. I—101/5.

Izbris firme.

Izbrisala se je v registru za firme posameznih trgovcev.

Sedež firme: **Rudolfovo.** Besede firme: **Franc Jelene.** Obratni predmet: krčma in žganjarija. Datum vpisa: 4. december 1902.

C. kr. okrožna kot trgovinska sodnija Rudolfovo

I. oddelek, dne 29. novembra 1902.

Barvarija v Ptuju

popolnoma opremljena, se s hišo vred proda, oziroma na več let da v najem, ali se proda tudi samo stroje in drugo opremo po ceni, kar se more takoj prevzeti.

Vpraša se pri **Jožefu Kravagna v Ptuju.** (2976—3)

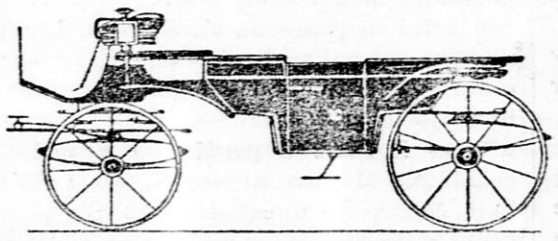

Jmam večjo zalogo

VOZOV

vseh vrst. (2974—2)

Vozove izdelujem tudi po najnovejši dunajski in pariški modi.

Franc Wisjan, izdelovalec vozov v Ljubljani, Rimska cesta štev. 11.

!Primerno božično darilo!

Srečkanje nepreklicno **15. januvarja 1903**

Glavni dobitek **kron 40.000 kron**

Srečke umetniško-obrtnega društva à 1 krono (2927—6)

priporoča **J. C. MAYER** v Ljubljani.

Izognite se nakupa

manjvrednega in vmes še ponarejenega ruma!

Esence so zdravju škodljive.

Battle Axe Jamaica rum je znan kot **The Nectar of Jamaica.**

Vsaka izvirna steklenica se polni pod osebnim nadzorstvom tvrdke:

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ta marka je v vseh kulturnih državah na svetu postavno varovana.

V Ljubljani se dobiva pri Anton Staculu. (2555-23)

Prešernove poezije

v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno-zgodovinskimi črticami in estetično oceno. — Uredil K. Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo) 3 K, po pošti 3 K 20 h.

Založništvo **L. Schwentner** v Ljubljani. (1832-55)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.